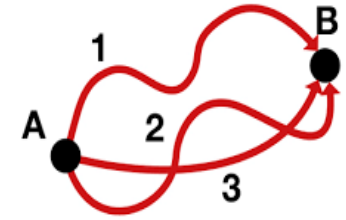

Tutkija datan avaajana ja dataan viittaajana

Seminaari ”Tutkimusdataan viittaaminen: tiekartasta käytäntöön”,
TTY 18.5.2018, Tampere.

Sami Borg, TaY, JKK

Aluksi...

- Tutkimusdataan viittaamisen tiekartta on mainio, ehdotukset ovat hyviä ja kannatettavia
- Tutkijoiden ja vastuutahojen toimintatapojen muuttaminen ja periaatteiden jalkauttaminen ei ole helppoa
- Vaaditaan resursseja sekä tarvitaan monialaista yhteistyötä ja toiminnan pitkäjänteisyyttä
- Meritoitumiseen kytkeytyvät insenttiivit ovat tehokkaimpia keinoja asian edistämiseksi tutkijakoulutuksen saaneiden osalta
- Datavien avaamisen ja tutkimusdataan viittaamisen perustaidot osaksi sekä perus- ja jatkotutkintoja

Dataan viittaamisen ohjeistamisen haasteelliset ulottuvuudet

- Tieteenalakohtaisuus / soveltuvuus useille tieteenaloille
- Kansalliset / kansainväliset ohjeet ja käytännöt
- Tutkimusdatan avaaminen ja tutkimusdataan viittaaminen kulkevat käsi kädessä
- Jatkokäyttö / ensikäyttö (tiekartan mukainen tutkimusdataan viittaaminen edellyttänee pääsääntöisesti, että data on jo avattu, kuvailtu, arkistoitu ja saatavissa / dataan viittaaminen ns. ensikäyttövaiheessa, kun data ei ole vielä data-arkistossa)

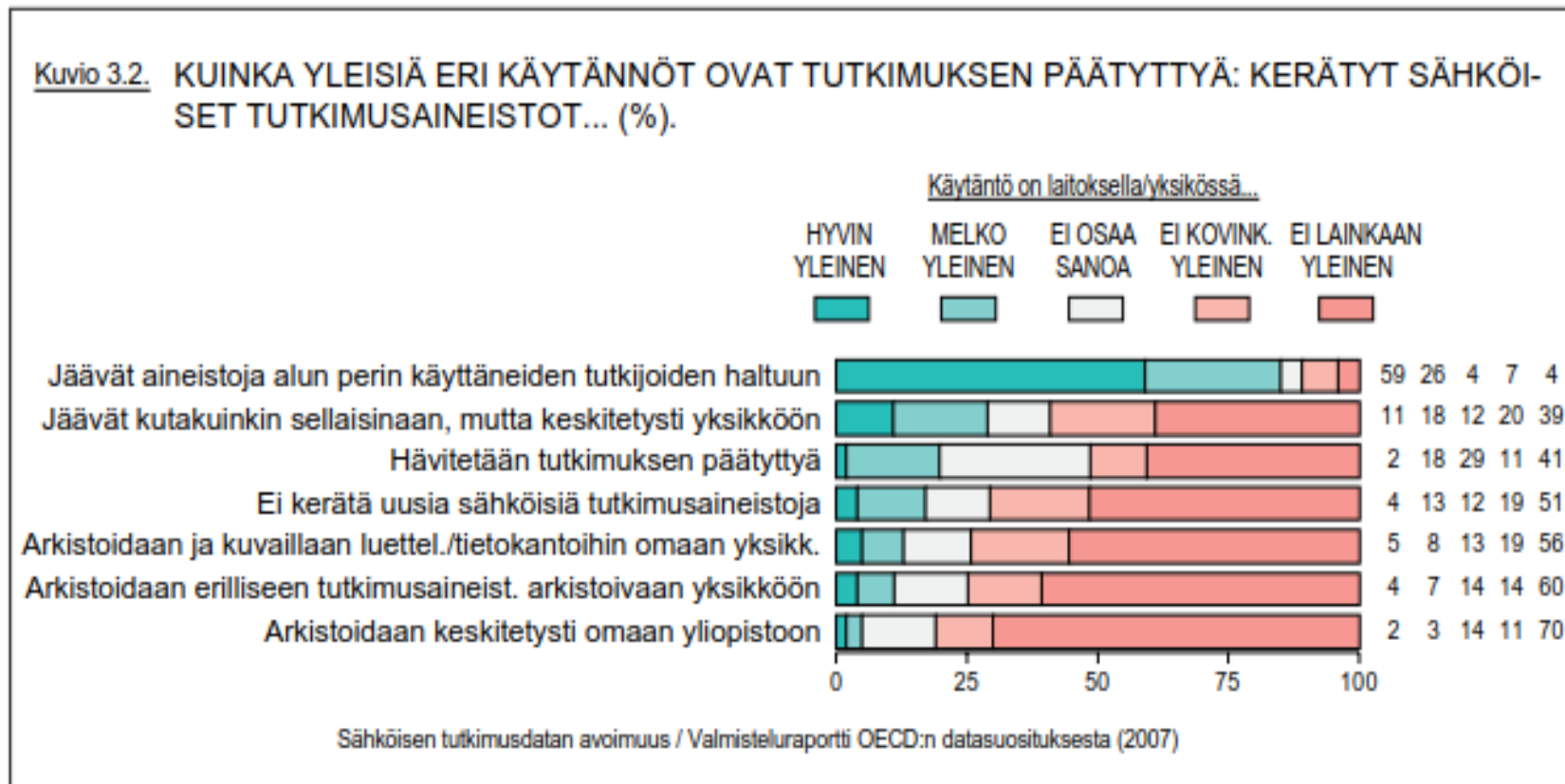

Tutkijat datan avaajina (Suomen tilanne)

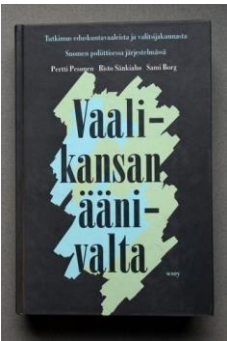
- Joillakin tutkimusaloilla kv. tuki-infrastruktuurit ovat datan avaamisessa avainasemassa (useimmilla aloilla näin ei ole)
- Suomessa tutkimusdatan avaamisen palveluinfrastruktuurien kehittyminen on ollut välttämätön edellytys eri tieteenalojen tutkimusdatan avaamiselle
- Tutkimusrahoittajien ja yliopistojen datapolitiikat ovat kohentaneet tilannetta erityisesti 2010-luvulla
- Silti tutkimusdatan avaaminen on vallitseva käytäntö vain harvoin

Onko tilanne kehittynyt merkittävästi noin 10 vuoden takaisesta yleiskuvasta (KY-alat)?

Tutkija dataan viittaajana: esimerkkejä nykyisestä tilanteesta (politiikan tutkimus)

- Datan arkistointi ja jatkokäyttö vakiintunutta FSD:n palvelujen myötä
- Viittaamiskäytännöt ovat ”lähdeluettelonäkökulmasta” melko vakiintuneita, silti aika paljon erilaisia viittaustapoja (Tietoarkiston malliviittaus →)
- Pesonen, Pertti (Tampereen yliopisto) & Sänkiaho, Risto (Tampereen yliopisto) & Borg, Sami (Tampereen yliopisto): Eduskuntavaalitutkimus 1991 [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 1.0 (2006-08-08). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD1088>
- Tekstin sisällä, alaviitteissä, loppuviitteissä tai taulukoiden/kuvioiden yhteydessä viittaamiskäytännöt aineistoon vaihtelevat paljon (tyypillisesti FSD1088)
- Useimmat politiikan tutkimuksen lehdet eivät vielä ohjeista dataan viittaamista, joitakin esimerkkejä silti löytyy...

APSA Style Manual For Political Science Students

Data Archived and Available at the Inter-university Consortium for Political and Social Research (ICPSR)

“Citations should be modeled on the official citation provided by the ICPSR using the date of ICPSR distribution as the publication date.

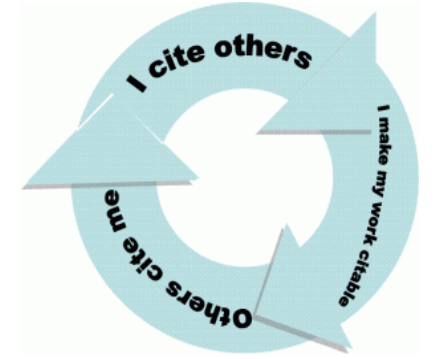
For example, at the ICPSR web site the following information is given for a data set:

STUDYNO = 6805;

CITATION=Eldersveld, Samuel J., John E. Jackson, M. Kent Jennings, Kenneth Lieberthal, Melanie Manion, Michael Oksenberg, Zhefu Chen, Hefeng He, Mingming Shen, Qingkui Xie, Ming Yang, and Fengchun Yang. FOUR-COUNTY STUDY OF CHINESE LOCAL GOVERNMENT AND POLITICAL ECONOMY, 1990 [Computer file]. ICPSR version. Ann Arbor, MI: University of Michigan/Beijing, China: Beijing University [producers], 1994. Ann Arbor, MI: Inter-university Consortium for Political and Social Research [distributor], 1996.

For an in-text citation to this study, use (Eldersveld et al. 1996) or Eldersveld et al. (1996), depending on whether the author name is part of the sense of the sentence.”

Meritoituminen avaamalla dataa ja tulemalla viitatuksi (tutkimusdatan kautta)

- Jotta tutkimusdatan avaamisesta voi meritoitua, data on oikeasti avattava (kriteerit?)
- Yhden tutkijan hankkeissa tekijyys selkeää, tutkimusryhmät tarvitsevat toimintakulttuurien muotoutumista
- Tutkimusdatan tekijyydestä sopiminen (säännöt?) ja tekijyyden oikeudenmukainen ilmoittaminen tutkimusdatan metatiedoissa
- Meritoitumisen ilmoittamisen ja kertymisen käytäntöjen sekä tietojärjestelmien mukautuminen ottamaan huomioon tutkimusdatan avaaminen ja tutkimusdataan viittaaminen
- Tutkimusdatan avaamisesta koituva meriitti suhteessa julkaisuista koituvaan meriittiin?
- Mihin vertaisarviointi ulottuu ja onko tutkimusdata vertaisarvioitavissa muutoinkin kuin julkaisujen kautta?
- Itsenäiset datasitaatti-indeksit vai tutkimusdataan viittaaminen osana tutkijaan viittaamista?